

सोलार प्रविधिले विस्थापित हुनबाट जोगायो

■ बागलुङ समाचारदाता

बागलुङ, असोज २६ गते। पानीको अभावमा विस्थापित अवस्थामा पुगेका बागलुङका केही गाउँ सोलारका कारण विस्थापित बन्नबाट जोगिएका छन्।

पुराना खानेपानी मुहान सुकेपछि पानीको अभावमा विस्थापित हुन थालेका बागलुङका सुखौरा र रणसिंहकिटेनी गाविसका बासिन्दा सोलारबाट पानी तान्ने प्रविधि भित्रिएपछि विस्थापित हुनबाट जोगिएका हुन्।

उच्च पहाडी भेगमा रहेका खानेपानीका मुहानहरू विगत पाँच वर्षदेखि सुकेपछि हिउँदको समयमा खानेपानीको जोहो गर्न स्थानीयलाई हम्महम्म पने गरेको थियो। बिजुलीको सुविधा नभएका विकट ती गाउँमा सोलार प्रविधिबाट खानेपानी आयाजनाहरू निर्माण भएपछि हिउँदको समयमा खानेपानीको जोहो गर्न घन्टौं पैदल हिँड्नुपर्ने बाध्यता हटेको स्थानीयवासी बताउँछन्।

सरकारले विकट क्षेत्र लक्षित गरी सोलार खानेपानी आयोजना निर्माणका लागि अनुदान दिन थालेपछि बागलुङका तीनवटा ठाउँमा सोलार खानेपानी आयोजना निर्माण गरिएको छ। तीनवटा खानेपानी आयोजनाबाट एक सय चार घरधुरी र दुईवटा विद्यालय विस्थापित हुनबाट जोगिएको स्थानीयवासी बताउँछन्।

खानेपानीका लागि सडकटग्रस्त ठाउँका रूपमा रहेका बागलुङको सुखौरा गाविसमा दुई र रणसिंह किटेनी गाविसमा एउटा खानेपानी

आयोजना निर्माण गरेपछि एक सय चार घरधुरीका सात सय आठजना लाभान्वित बनेका छन्।

सडकटग्रस्त ठाउँमा खानेपानीको सुविधा पुऱ्याउनका लागि नेपाल सरकारअन्तर्गतको वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रमार्फत धौलागिरि सामुदायिक स्रोत विकास केन्द्रबाट करिब ७० लाख रुपियाँ लगानी गरिएको थियो।

सुखौरा गाविसको वडा नम्बर ६ का २७ घरधुरीलाई लक्षित गरी २३ लाख ६९ हजार एक सय ८४ रुपियाँको लागतमा तम्बुखोला ग्रामीण सौर्य खानेपानी आयोजना, सुखौराकै वडा नम्बर १ देखि ३ सम्मका ५० घरधुरी र एउटा विद्यालयलाई लक्षित गरी २३ लाख ५५ हजार तीन सय र रणसिंहकिटेनी गाविसको वडा नम्बर ४ का ३० घरधुरी लक्षित गरी नेताखर्क ग्रामीण सौर्य खानेपानी आयोजना सम्पन्न भएको डीसीआरडीसी बागलुङका सबडिन्जिनियर गङ्गाप्रसाद आचार्यले बताउनुभयो।

खानेपानीका लागि आवश्यक पानीको स्रोत नभएका र उच्च भागमा रहेका गाउँलाई लक्षित गरी यी खानेपानी आयोजनाहरू निर्माण गरिएको आचार्यले बताउनुभयो, “हामीले लामो समयको प्रयासमा जिल्लाका तीनवटा गाउँमा ग्रामीण सौर्य खानेपानी आयोजना निर्माण गरिसकेका छौं, यसबाट सात सयभन्दा बढी जनसङ्ख्या विस्थापित हुनबाट जोगिएको छ।”

यी तीनवटा खानेपानी आयोजना निर्माणका लागि एक करोड रुपियाँभन्दा बढी खर्च लागेको

सबडिन्जिनियर नवराज दाहालले बताउनुभयो। दाहालका अनुसार उच्च भेग भएका कारण धेरै तल रहेको खोलामा ट्याङ्की निर्माण गरी सोलार पम्पमार्फत पानी उच्च भागमा लैजाने प्रविधि जडान गरिएको बताउनुभयो।

खानेपानी आयोजना निर्माणका लागि वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रले तम्बुखोला सौर्य खानेपानी आयोजनालाई १५ लाख र अन्य दुईवटा आयोजनालाई १०-१० लाख रुपियाँ अनुदान दिएको थियो। प्राप्त अनुदानबाट नपुग रकम गाउँ विकास समितिको कार्यालय र स्थानीयवासीले सडकलन गरेको तम्बुखोला सौर्य खानेपानी आयोजनाका अध्यक्ष देवेन्द्र पौडेलले बताउनुभयो।

पौडेलका अनुसार सोलारबाट खानेपानी तान्ने प्रविधि निर्माण भएपछि गाउँ नै विस्थापित हुनबाट जोगिएको छ। “हामी विस्थापितजस्तै बन्न पुगेका थियौं, हिउँदको समयमा दुईतीन घन्टाको बाटो हिँडेर खानेपानीको जोहो गर्नुभन्दा गाउँ नै छाडेर अन्यत्र जानेको सङ्ख्या बढ्दै थिया”, पौडेलले भन्नुभयो।

विकट क्षेत्र भएकाले सरकारी तथा गैरसरकारी निकायबाट पाडने अनुदानका विषयमा जानकारी भएपछि गाउँलाई पुरानै ठाउँमा स्थापित गराउने उद्देश्यले डीसीआरडीसीमार्फत अनुदान माग गरेर आयोजना निर्माण गरेको पौडेलले बताउनुभयो। खानेपानी आयोजना निर्माण भएपछि पानीकै समस्याका कारण गाउँ छाडेर जानेहरू अहिले पुनः गाउँ फर्कन थालेको पौडेलको भनाइ छ।